UNIVERSITETET I BERGEN
Det medisinsk-odontologiske fakultet

Styresak: 103/12

Sak nr.: 2012/7388

Møte: 17.10.2012

Evaluering av forskerskoler ved Det medisinsk-odontologiske fakultet - oppfølging

Forskerskoleordningen i Norge kom i gang etter at et nordisk evalueringspanel først hadde spilt inn ideen i forbindelse med at Kvalitetsreformen ble innført (St.mld. 35, 2001-2002). Ved Det medisinsk-odontologiske fakultet ble den første forskerskolen opprettet i 2005. I 2011 gjennomførte UiB en evaluering av Forskerskoleordningen, og som oppfølging av denne, vedtok Forskningsutvalget ved Det medisinsk-odontologiske fakultet (FU) høsten 2011 (FU-sak 48/11) å gjennomføre en evaluering av forskerskoleordningen ved fakultetet.

En arbeidsgruppe som besto av Eyvind Rødahl, Anne Isine Bolstad, Aurora Martinez og Robert Bjerknes har utarbeidet rapporten. Rapporten (vedlagt) ble levert i juni 2012, og har vært drøftet i Programutvalg for forskerutdanning og i FU.

Arbeidsgruppen konkluderer slik – kort oppsummert:

- Forskerskoler bør fortsette å være et supplement til forskerutdanningen ved MOF
- Forskerskoler bør forankres på og drives av instituttene
- Alle forskerskoler bør beskrives i et eget programdokument som inneholder
    - Beskrivelse av hvordan forskerskolen er organisert inkludert instituttforankring og hvilke fagmiljø og samarbeidspartnere som inngår
    - Beskrivelse av faglige og administrative ressurser i forskerskolen, inkludert navn på forskerskoleleder og administrativ kontaktperson, og evt. plan for rullering av dette.
    - Beskrivelse av driftsmodell inkludert finansiering av forskerskolens aktiviteter
    - Aktivitetsplan (både over kurs med studiepoeng og andre aktiviteter)
    - Opptakskrav og målgruppe
- Alle forskerskoler bør opprettes og nedlegges av fakultetsstyret
- Ny forskerskoleordning ved MOF bør implementeres samtidig med ny fakultetsorganisering implementeres, dvs. fra januar 2013

Forskningsutvalget gjorde følgende vedtak i sitt møte 19. september:

1. Forskningsutvalget slutter seg til hovedkonklusjonene i arbeidsgruppens rapport om forskerskoleordningen ved Det medisinsk-odontologiske fakultet.

2. Forskningsutvalget mener det er hensiktsmessig at en ny forskerskoleordning implementeres samtidig med ny instituttstruktur, og at tidsplan for godkjenning av nye og gjenoppnevning av eksisterende forskerskoler bør gjennomføres i løpet av våren 2013.

3. Saken oversendes fakultetsstyret for endelig avgjørelse.

I juni ble det sendt ut et informasjonsnotat til instituttene, der en plan for oppfølging av rapporten ble skissert. Notatet er vedlagt saken. I denne planen ble det lagt opp til en tidsplan der godkjenning av nye og gjenoppnevning av eksisterende forskerskoler skulle gjennomføres i løpet av høsten 2012. Forskningsutvalget fant dette uhensiktsmessig, og anbefaler i sitt vedtak (sitert over) at implementering gjøres i løpet av våren 2013, slik at det blir de nye instituttene som søker om godkjenningene. Det vil bli sendt ut ny, oppdatert informasjon til instituttene i etterkant av fakultetsstyrets vedtak.

Forslag til vedtak

1. Styret ved Det medisinsk-odontologiske fakultet slutter seg til hovedkonklusjonene i arbeidsgruppens rapport om forskerskoleordningen ved Det medisinsk-odontologiske fakultet.
2. Styret mener det er hensiktsmessig at en ny forskerskoleordning implementeres samtidig med ny instituttstruktur, og at tidsplan for godkjenning av nye og gjenoppnevning av eksisterende forskerskoler bør gjennomføres i løpet av våren 2013.

Vedlegg

Rapport fra arbeidsgruppe
Notat til instituttene (juni 2012)
Saksforelegg Forskningsutvalget 19. september 2012

8.10.2012/tool

Forskerskoleordningen
ved Det medisinsk-odontologiske fakultet

Rapport fra arbeidsgruppe

Juni 2012

Bakgrunn

I 2011 gjennomførte Universitetet i Bergen en evaluering av forskerskoleordningen. Resultatet av evalueringen var en rapport som kom ut i mai 2011, og ble sendt på høring til fakultetene. Etter høringsrunden, sluttet Forskningsutvalget ved UiB i november 2011 seg til rapportens anbefalinger, samtidig som det ble vedtatt å utarbeide et felles sett med kriterier for opprettelse av forskerskoler.

Som ledd i fakultetets oppfølging av dette arbeidet, nedsatte Forskningsutvalget ved Det medisinsk-odontologiske fakultet (MOF) i sitt møte 30. november 2011 ned en arbeidsgruppe som skulle gå gjennom fakultetets forskerskoleordning med hensyn til organisering, finansiering, opptak og aktiviteter. Arbeidsgruppen fikk frist til utgangen av mai 2012 med å avslutte arbeidet.

Arbeidsgruppens medlemmer har vært prodekan Robert Bjerknes, Aurora Martinez Institutt for biomedisin (IBM), Eyvind Rødahl Institutt for klinisk medisin (IKM), Anne Åstrøm Institutt for klinisk odontologi (IKO). Åstrøm ble senere erstattet av Anne Isine Bolstad i forbindelse med at Åstrøm ble ny instituttleder ved IKO. Sekretærfunksjonen for komiteen har ligget til Forskningsadministrativ seksjon.

Møtevirksomhet og arbeidsmåte

Gruppen har hatt 5 møter i løpet av våren 2012. I tillegg til interne arbeids- og drøftingsmøter, har det vært ett møte der alle forskerskolelederne var invitert, og ett møte med leder for Programutvalg for forskerutdanning, der tema var kursporteføljen.

I forkant av møtene med forskerskoleledere og programutvalgsleder, var det sendt ut et spørreskjema for å kartlegge status for de ulike forskerskolene, samt for å få en oversikt over hvordan de selv vurderer sin aktivitet. Omtalen av dagens forskerskoler under er i stor grad basert på denne egenrapporteringen.

Etter siste møte i arbeidsgruppen rapporten har blitt sirkulert på epost til alle gruppens medlemmer for de siste justeringene.

Omtale av dagens forskerskoleordning

Forskerskolene ved MOF er svært ulike i størrelse og organisering, og har også svært ulikt tilbud til sine kandidater. I størrelse varierer forskerskolene fra å omfatte alle kandidater ved tre institutter, til bare å ha tilbud til kandidater fra deler av ett institutt. Andre forskerskoler kan forstås som instituttenes måte å organisere forskerutdanningen på, uten at de har definerte tilbud utover den ordinære forskerutdanningen.

Noen forskerskoler tilbyr organisert opplæring i form av formaliserte godkjente forskerkurs, mens andre tilbyr i hovedsak faglig-sosiale aktiviteter i form av seminarer og nettverkslunsjer.

Fakultetet har i dag ikke en samlet oversikt over hvilke kandidater som er med i de enkelte forskerskolene, da det ikke er enhetlige opptaksrutiner.

Forskerskoler som er drives av fagmiljøer ved MOF blir omtalt under. I tillegg beskrives to tverrfakultære forskerskoler der bidraget fra MOF er noe ulikt. Det skal også nevnes at en del ph.d.-kandidater og ansatte ved MOF bidrar i de to nasjonale forskerskolene BioStruct (koordinert fra Universitetet i Tromsø) og Forskerskolen i medisinsk avbildning (koordinert fra NTNU).

Forskerskolen i translasjonell kreftforskning

Forskerskolen i translasjonell kreftforskning ble opprettet i 2004 og omfatter forskergrupper ved IBM. Forskerskolen fikk en stipendiatstilling ved opprettelsen, og den har i tillegg mottatt konferansestøtte. Forskerskolen har årlig organisert en konferanse (Bergen Conference on Cancer Research), samt invitert gjesteforelesere 2-3 ganger i året. Forskerskolen arrangerer et kurs i tumorbiologi, som er registrert på masternivå (BMED331 Tumorbiologi). Forskerskolen har etter egen vurdering ikke fungert slik den opprinnelig var tenkt, og mener selv at den kanskje bør nedlegges.

Bergen Research School in Inflammation

Denne forskerskolen ble opprettet i 2005 og drives gjennom Broegelmanns forskningslaboratorium. Forskerskolen har hatt stipendiatressurser, og i tillegg bruker ansatte ved Gades institutt og Broegelmanns forskningslaboratorium deler av sin tid på driften. Kandidatenes tilknytning til forskerskolen er i dag ikke formalisert. Forskerskolen driver fem kurs, som gir totalt 29 studiepoeng på ph.d.-nivå:

HUIMM901 Project seminars 3 stp.
HUIMM902 Journal club and watch 3 stp.
HUIMM903 Human immunobiology - Research School 10 stp.
HUIMM905 Advanced immunology course - thematic 3 stp.
HUIMM906 Immunological methods- Research School 10 stp.

De to største av disse kursene gis som fellesundervisning med masteremner, men med ulike vurderingsformer. To av kursene er seminarserier som går kontinuerlig hele året.

Forskerskolens egenvurdering er at den fungerer bra, og vil arbeide for å øke deltagelsen i forskerskolen.

Forskerskolen i klinisk medisin

Forskerskolen i klinisk medisin ble opprettet i 2005 og drives av fire partnere, IKF, IKM, IFI og Helse Bergen. Hver av disse partnerne bidrar med driftsmidler (25.000 kroner hver i 2011), i tillegg til at en stipendiat benytter deler av arbeidsplikten sin til arbeid ved forskerskolen. Forskerskolen har et styre som består av visestyrerne ved de tre instituttene, en representant fra Helse Bergen, en stipendiat fra hvert institutt, en postdoktor, samt en administrativ fra ett av instituttene (rulleres hvert annet år).

Forskerskolen arrangerer ikke forskerutdanningskurs eller seminarserier, men to til tre nettverksmøter hvert semester (lunsj og faglig innlegg), og en årlig ukelang presentasjon av postere og muntlige innlegg fra kongresser, hvor de beste får priser. Dette er også et profileringstiltak, da posterne står i foajeen i Sentralblokken.

Forskerskolen vurderer selv at den fungerer godt som nettverksbygger og formidler av resultater, men ønsker i tillegg å etablere kurspakker for kandidatene.

Forskerskolen i samfunnsmedisinske fag

Forskerskolen i samfunnsmedisinske fag er opprettet ved ISF, og er i dag instituttets måte å organisere forskerutdanningen på. En stipendiat har 25 % pliktarbeid ved forskerskolen, og i tillegg har instituttet allokert administrative ressurser til forskerskolen. Forskerskolelederfunksjonen inngår i arbeidet for visestyrer for forskning ved ISF.

Forskerskolen arrangerer temamøter og minikurs etter ønske fra kandidatene, og det er etablert en øvingsarena for muntlige presentasjoner der kandidatene presenterer for hverandre. Det har vært få rene sosiale aktiviteter i regi av forskerskolen. ISF tilbyr i dag kurs som utgjør til sammen 53 studiepoeng på ph.d.-nivå:

MEDSTATA Medisinsk statistikk med STATA 2 stp.
MEDSTAT1 Innføringskurs i statistikk for forskere i medisin 6 stp.
MEDSTAT2-B Regresjonsmodeller i medisinsk forskning 6 stp.
MEDSTAT3 Analyse av longitudinelle data med Stata 2 stp.

MEDEPIDEM Innføring i epidemiologiske prinsipper og metoder 6 stp.
MEDEVMÅL Evaluering av måleegenskaper 3 stp.
MEDKVFORSK Kvalitative forskningsmetoder teori og praktiske øvinger 5 stp.
MEDGRSAM1 Grunnlagsproblemer i samfunnsmedisin og helsevitenskapelig forskning 1. 2 stp.
MEDGRSAM2 Grunnlagsproblemer...2 2 stp.
MEDGRSAM3 Grunnlagsproblemer...3 2 stp.
MEDGRSAM4 Grunnlagsproblemer...4 2 stp.
MEDGRSAMESSA Grunnlagsproblemer... Essay 1 stp.
MEDSYKVIT Livshistorieforsking og kvalitative intervju med fokus på Pierre Bourdieus forståing, metodologiske refleksjonar og praktiske tilnærming 7 stp.
MEDSYKVIT2 Livshistorieforskning og kvalitative intervju med fokus på Francine Muel-Dreyfus sin metodologiske tilnærming 7 stp.

Forskerskolen i internasjonal helse

Forskerskolen i internasjonal helse ved SIH er en engelskspråklig forskerskole. Hovedmålsettingen med forskerskolen er å skape et godt faglig forskerutdanningsmiljø innen internasjonal helse. Det er ca. 40 ph.d.-kandidater, og høy andel internasjonale studenter i forskerskolen. Forskerskolen må sees på som SIHs totale engasjement i forskerutdanningen. Den inkluderer således kurs og seminarer. De fleste vitenskapelige ansatte deltar i enkelte eller flere av aktivitetene. På grunn av den høye andelen kvotekandidater, er alle kurs lagt på masternivå:

INTH301 Basic Course in Research Tools and Theory 6 stp.
INTH302 Epidemiology 6 stp.
INTH304 Major Health Problems in Developing Countries 6 stp.
INTH310 Introduction to Occupational Hygiene 6 stp.
INTH313 Globalisation and Health 5 stp.
INTH316 The Health Systems 6 stp.
INTH321A Experimental Epidemiology 5 stp.
INTH323A Qualitative Methods for International Public Health 3 stp.
INTH325 Culture and Psychopathology - Mental Health in a Cross-Cultural Perspective 3 stp.
INTH326 Research Seminars at CIH Including two Presentations 6 stp.
INTH328A Global TB Epidemiology and Intervention 2 stp.
INTH329 Global HIV Epidemic and Research Challenges to Improve Prevention 5 stp.
INTH331 Monitoring of Chemical Factors 9 stp.
INTH332 Preventive Measures of Chemical Factors 3 stp.
INTH333 Biological Factors in the Working Environment 3 stp.
INTH334 Noise and Vibrations 6 stp.
INTH335 Ionizing and Non-Ionizing Radiation - Electromagnetic Fields 1,5 stp.
INTH336 Indoor Climate 3stp.
INTH337 Safety Risk Assessment 4,5 stp.
INTH356 Observational Epidemiology: Survey, Cohort and Case-Control Studies 5 stp.

Tverrfakultære forskerskoler med deltagelse fra MOF

Forskerskolen i Integrated Neuroscience (IGSIN)

Forskerskolen i Integrated Neuroscience ble startet som et samarbeid mellom fagmiljøer ved Det psykologiske fakultet og MOF. Leder av IGSIN er ansatt ved Det psykologiske fakultet, mens til sammen fem professorer fra de to fakultetene bidrar i driften av forskerskolen. Det psykologiske fakultet bidrar i dag med 50.000 kroner årlig til drift og ca. 20 % administrative ressurser til forskerskolen..

Forskerskolen har et styre på fem personer, tre fra MOF og to fra Psykologisk fakultet, men drives til daglig av forskerskoleleder.

Forskerskolen har et 6 studiepoengs kurs som alle kandidater knyttet til forskerskolen tar, og bidrar ellers til den øvrige kursporteføljen på Det psykologiske fakultet. I tillegg arrangeres en seminarserie, der kandidatene legger fram sine prosjekter for hverandre, og det inviteres gjesteforelesere.

Forskerskolen i molekylærbiologi og bioinformatikk (MCB)

Forskerskolen i molekylærbiologi og bioinformatikk er koordinert ved Det matematisk-naturvitenskapelige fakultet og er et tilbud for doktorgradskandidater i molekylærbiologi og bioinformatikk. Forskerskolen er et samarbeid mellom Computational Biology Unit (MN), Institutt for informatikk (MN), Molekylærbiologisk institutt (MN), IBM (MOF) og Sars International Centre for Marine Molecular Biology. IBM bidrar med midler og lærekrefter inn i denne forskerskolen, og flere av instituttets kandidater er deltakere i forskerskolen.

Forskerskolen arrangerer et grunnkurs om forskning innen molekylærbiologi og bioinformatikk, og arrangerer i tillegg flere andre kurs, seminarer og workshops.

Institutt for biomedisin arrangerer forskerkurset BMED904 Matrixbiologi (3 studiepoeng) som retter seg hovedsakelig mot kandidater fra denne forskerskolen.

Universitetet i Bergens krav til forskerskoler

I tråd med UiB sin evaluering av forskerskoleordningen fra 2011, skal fakultetene godkjenne forslåtte forskerskoler fra institutter, en gruppe institutter eller tverrfakultære initiativ. UiB har fulgt dette opp med en drøftingssak i Forskningsutvalget (FU-sak 09/12) der noen rammer for opprettelse og drift av forskerskoler skisseres. Disse inkluderer:

Strukturkriterier

1. Forskerskolen skal ha et minimum antall kandidater som deltar i forskerskolen.

2. Forskerskolen skal ha et minimum antall veiledere og forelesere.

3. Det skal foreligge et program for forskerskolen, og dette skal inneholde kursplan, undervisningsplan og definerte workshops og samlinger.

4. Forskerskolen skal ha en definert tidshorisont og avtale om fordeling av ansvar i de tilfeller der det er flere forskergrupper, institutter og fakulteter involvert. Dette vil også ha betydning for finansieringsplanen for forskerskolen.

5. Rammer for finansiering og oppbygging defineres av de respektive fakultet. Forskerskolene vil ha som utgangspunkt at en organiserer allerede tilgjengelige ressurser ved institutter og fakulteter på en optimal måte. Opprettelse av en forskerskole vil i utgangspunktet ikke bety at en tilfører institutt og fakultet større faglig kompetanse i form av økte ressurser, men at det er organiseringen i seg selv som vil gi en merverdi. Merkostnader som følge av etablering av en forskerskole vil være kostnader forbundet med workshops og samlinger samt eventuelle eksterne foredragsholdere.

6. Fakultetene kan definere forskerskolene som satsningsområder og øremerke midler dersom dette er innenfor fakultets strategiske prioriteringer.

7. Ved etablering av en forskerskole må ansvarsforholdene avklares. Dette gjelder både finansielt, organisatorisk og faglig ansvar, og dermed må det være klart:
   - Hvem som utgjør ledelsen for forskerskolen
   - Hvor forskerskolen er forankret
   - Hvordan skal oppgaver og finansiering organiseres

Kvalitetskriterier

Alle forskerskoler bør ha sammenbindende tematikk som ramme, evt. sub-temaer som bygger opp under et felles hovedtema. Forskerskolene er en unik mulighet til å samle felles faglig spisskompetanse og bringe denne videre til et bredere utvalg av kandidater enn i enkeltgrupper og fagmiljøer.

Gjennom etablering av forskerskoler vil en ved UiB oppnå:

1. Styrket læringsmiljø som overordnet mål.

2. Økt samarbeid mellom ulike forskergrupper og enkeltforskere innenfor institutt, fakultet og UiB, noe som sekundært vil øke kvaliteten på vitenskapelig arbeid og nettverksbygging.

3. Skape et dynamisk faglig og sosialt fellesskap. Mange av ph.d-kandidatene som ikke er tilknyttet til en forskerskole jobber tett opp mot forskergrupper eller enkeltforskere. Etablering av en forskerskole vil skape et sosialt fellesskap og en arena for faglig kompetanseutveksling og diskusjon. Et faglig og sosialt felleskap er med på å danne grunnlaget for fremtidige nettverk – som en ramme for økt forskningssamarbeid og økt kvalitet for forskning.

4. Forskerskolen skal gi merverdi – noe i tillegg til enkeltkursene som tilbys hver for seg.

5. Bruk av forumet for forskerskoleledere som møteplass for videreutvikling av forskerskolene.

6. Flerfaglig samarbeid. Organisering av ressurser inn i forskerskoler er ment å gi en merverdi uavhengig om det er en smal faglig forskerskole innenfor et institutt eller om det er en interfakultær/nasjonal forskerskole.

Arbeidsgruppens vurderinger og anbefalinger

Gjennom arbeidet har arbeidsgruppen merket seg at forskerskoleordningen har gitt en godt og nyttig bidrag til forskerutdanningen ved MOF, men at dagens tilbud ikke når alle ph.d.-kandidater ved fakultetet. I tillegg preges forskerskoleaktiviteten av en svært ulik organisering og at de ulike forskerskolene har prioritert ulike aktiviteter. Arbeidsgruppens anbefalinger om hvordan forskerskoleordningen ved MOF kan videreutvikles har tatt utgangspunkt i dette.

1) Forskerskolenes plass i forskerutdanningen ved MOF

Arbeidsgruppen tar utgangspunkt i at ansvaret for å drive forskerutdanningen, inkludert å arrangere forskerkurs, avholde midtveisevaluering, og skape faglige og sosiale nettverk for ph.d.-kandidatene, ligger i linjen, på institutt og fakultet. Det betyr at alle ph.d.-kandidater skal ha et fullverdig forskerutdanningstilbud, uavhengig om de deltar i en forskerskole eller ikke.

Arbeidsgruppen mener således at forskerskolene må ses som et supplement til den ordinære forskerutdanningen, og at forskerskolene forankres på instituttnivå. Flere institutter kan gå sammen om å drive en forskerskole. Forskerskoler ved MOF kan inngå som lokale noder i tverrfakultære, nasjonale eller internasjonale forskerskoler.

På lengre sikt anbefaler gruppen at det skal finnes forskerskoler med tilbud som er relevant for flertallet av ph.d.-kandidatene ved MOF.

2) Organisering

Arbeidsgruppen anbefaler at forskerskolene ved MOF kan være av ulikt format og størrelse, men at hver forskerskole skal beskrive sin virksomhet i et programdokument. Det gjelder både ved videreføring av eksisterende forskerskoler og ved evt. opprettelse av nye.

Ordningen med at alle forskerskoler beskrives i et programdokument, vil både føre til bevisstgjøring blant de som driver skolen og fortelle kandidatene om den enkelte forskerskole er aktuell å delta i eller ikke. Beskrivelsen av hver enkelt forskerskole bør inneholde informasjon om ansvarsforhold, aktivitetsnivå (kurs, workshops, seminarer, nettverksaktiviteter), hvilke faglige ressurser skolen har, både interne og eksterne, og hvor mange kandidater forskerskolen vil ha kapasitet til å ta imot.

Fordeling av ansvar for de ulike delene av forskerskolens drift må være avklart og fremgå av beskrivelsen av forskerskolen. Det skal være oppnevnt en forskerskoleleder og en administrativ kontaktperson for forskerskolen. Forskerskoleleder rapporterer til instituttleder. Dette skal ikke være nye stillinger, men funksjoner som legges til eksisterende stillinger.

Selv om forskerskoler kan gå på tvers av flere institutter, anbefaler arbeidsgruppen at hver forskerskole formelt skal ha tilknytning til ett institutt. Det vil være naturlig at forskerskoleleder og administrativt ansvarlig er tilknyttet hjemmeinstituttet, men ledelsen av forskerskolen kan gå på rundgang/åremål, dersom dette er beskrevet i programdokumentet for forskerskolen.

3) Opptak

Arbeidsgruppen mener at opptak til en forskerskole bør gjøres i forbindelse med opptak til forskerutdanningen. Dette kan lett løses ved at det er et felt i opptaksskjemaet der man krysser av for om man skal knyttes til en forskerskole, og evt. hvilken. Kandidatens forskerskoletilhørighet skal registreres i de nødvendige administrative systemer (minimum i Felles Studentsystem - FS), slik at fakultetet og instituttene til enhver tid har oversikt over hvilke kandidater som hører til den enkelte forskerskole. Det bør imidlertid også være mulig å knyttes til forskerskole etter opptak i forskerutdanningen, og det bør da være forskerskolen selv som gjør opptaket og registrerer det de nødvendige stedene. Praktiske rutiner for dette må utarbeides og informasjon om de enkelte forskerskolenes opptakskrav og -rutiner må være tilgjengelig på fakultetets nettsider.

Den enkelte forskerskole må definere sine opptakskrav, samt eventuelle krav til aktiviteter i forskerskolens regi, som kandidaten skal eller bør gjennomføre i løpet av forskerutdanningen.

4) Aktivitetstilbud

En viktig funksjon for mange forskerskoler er å tilby kandidatene et faglig nettverk utover kandidatenes egne forskningsgrupper, gjerne også nasjonalt og internasjonalt. Arbeidsgruppen mener at slike aktiviteter bør konkretiseres i programplanen, i tillegg til kursplan og definerte workshops og samlinger med eksterne foredragsholdere.

Arbeidsgruppen mener at tilbudet av forskerkurs ved MOF skal være organisert gjennom linjeorganisasjonen, og det er dermed instituttene som bør være ansvarlig for kurstilbudet. Programutvalget for forskerutdanning og fakultetet bør i samarbeid identifisere hvilke kurs det er behov for, og bestille disse fra instituttene der fagkompetansen ligger. Instituttene kan da selv velge hvilke kurs de ønsker å levere via forskerskolene, og om disse egner seg for nasjonal eller internasjonal deltakelse, gjerne gjennom nasjonale forskerskoler. Hvilke kurs som er knyttet til forskerskolene skal fremgå av programbeskrivelsen for den enkelte forskerskole.

Det kan være naturlig at forskerskolene har enkelte aktiviteter som det forventes at kandidatene som er tatt opp ved forskerskolen deltar på, mens andre aktiviteter og kurs kan være valgfrie. I tråd med UiBs handlingsplan for forskerutdanningen vil det ikke være anledning til å ekskludere kvalifiserte kandidater for å delta på formelle forskerkurs selv om disse arrangeres gjennom en forskerskole og den primære målgruppen er fagmiljøets egne kandidater.

5) Drift

Forskerskoler som godkjennes (dvs. opprettes eller videreføres) av MOF etter de kriteriene som fakultetet bestemmer, bør sikres en stabil drift og ha forutsigbar finansiering.

Arbeidsgruppen tar utgangspunkt i UiBs sentrale føringer om at forskerskoledrift betyr at en organiserer allerede tilgjengelige ressurser ved institutter og fakulteter på en optimal måte. Opprettelse av en forskerskole vil i utgangspunktet ikke bety at en tilfører institutt og fakultet større faglig kompetanse i form av økte ressurser, men at det er organiseringen i seg selv som vil gi en merverdi.

Arbeidsgruppen mener likevel at de institutter som velger å benytte forskerskoler i forskerutdanningen bør avsette en definert ressurs til hhv. forskerskoleleder og administrativ støtte. Forskerskolene bør i tillegg ha midler som kan benyttes til f.eks. å arrangere workshops og samlinger, samt å invitere eksterne foredragsholdere. Til sin drift bør forskerskolene derfor få et driftstilskudd. Dette kan komme fra institutt og andre samarbeidspartnere, men særlig om en forskerskole bidrar med å arrangere forskerkurs («900-nivå») mener arbeidsgruppen at fakultetet også bør bidra økonomisk til driften.

Tidligere års praksis om at noen forskerskoler fikk tildelt ressurser fra fakultetet eller UiB i form av ph.d.-kandidaters arbeidsplikt er avsluttet, og arbeidsgruppen støtter dette. Et institutt står imidlertid helt fritt til å bestemme at enkeltstipendiater får hele eller deler av sin arbeidsplikt

knyttet til instituttets forskerskole. Dette bør fremgå av beskrivelsen av forskerskolen om dette inngår i driftsmodellen.

6) Implementering

Arbeidsgruppen mener det vil være naturlig å implementere ny ordning for forskerskolene ved MOF i forbindelse med at den nye organisasjonsmodellen i Framtidens Fakultet implementeres fra januar 2013. Søknad om videreføring, opprettelse og eventuelt nedleggelse av forskerskoler bør behandles først i Programutvalg for forskerutdanning og deretter vedtas i fakultetsstyret.

Arbeidsgruppen anbefaler at det brukes en egen mal ved søknad om opprettelse av en forskerskole ved MOF og har utarbeidet et forslag som er lagt ved (vedlegg 1).

Arbeidsgruppen anbefaler i tillegg at de forskerskolene som ønskes videreført fra 2013, må lage beskrivelser av sine forskerskoler etter samme mal, og innen en frist som meddeles forskerskolene, slik at de kan godkjennes etter ny ordning innen utgangen av 2012.

Oppsummering av arbeidsgruppens anbefalinger:

- Forskerskoler bør fortsette å være et supplement til forskerutdanningen ved MOF
- Forskerskoler bør forankres på og drives av instituttene
- Alle forskerskoler bør beskrives i et eget programdokument som inneholder
    - Beskrivelse av hvordan forskerskolen er organisert inkludert instituttforankring og hvilke fagmiljø og samarbeidspartnere som inngår
    - Beskrivelse av faglige og administrative ressurser i forskerskolen, inkludert navn på forskerskoleleder og administrativ kontaktperson, og evt. plan for rullering av dette.
    - Beskrivelse av driftsmodell inkludert finansiering av forskerskolens aktiviteter
    - Aktivitetsplan (både over kurs med studiepoeng og andre aktiviteter)
    - Opptakskrav og målgruppe
- Alle forskerskoler bør opprettes og nedlegges av fakultetsstyret
- Ny forskerskoleordning ved MOF bør implementeres samtidig med ny fakultetsorganisering implementeres, dvs. fra januar 2013

Bergen, 18. juni 2012

Robert Bjerknes Aurora Martinez Eyvind Rødahl Anne Isine Bolstad

Vedlegg 1: Forslag til skjema for programbeskrivelse / søknad om å opprette forskerskole ved MOF

PROGRAMBESKRIVELSE / SØKNAD OM GODKJENNING AV FORSKERSKOLE DET MEDISINSK-ODONTOLOGISKE FAKULTET

(Sendes fakultetet i Ephorte via ansvarlig institutt)

Del 1: Forskerskolens tilhørighet

Forskerskolens navn:	
Forskerskolen skal tilknyttes (institutt):	
Forskerskoleleder:	
Navn på administrativ kontaktperson:	
Forventet antall kandidater i forskerskolen (kapasitet):	
Forventet antall veiledere som knyttes til forskerskolen:	

Del 2: Faglige forhold

Beskriv forskerskolens faglige innhold. Fyll inn hvilke fagmiljø som bidrar, hvem som har ansvar for hva, målgruppe, samarbeidspartnere, eventuelle ambisjoner for nasjonal status osv. Beskriv også læringsmiljøet, og hvordan forskerskolen gir kandidatene merverdi sammenlignet med å følge et ordinært ph.d.-løp uten forskerskoletilknytning.

Del 3: Ressurser

Oppgi hvilke fagpersoner som bidrar i forskerskolen, og hva de bidrar med.
Oppgi også hvordan forskerskolen skal driftes og forventet budsjett.

Del 4: Aktivitetsplan

Oppgi hvilke aktiviteter som skal inngå i forskerskolen, herunder hvilke ph.d.-kurs (godkjente kurs på 900-nivå) forskerskolen arrangerer, og eventuelle konkrete planer for nye kurs. Oppgi også andre aktiviteter forskerskolen driver.

Del 5: Krav til kandidaten

Oppgi eventuelle opptakskrav. Oppgi hvilke aktiviteter forskerskolen anser at kandidatene er forventet å delta på.

Signatur forskerskoleleder

Signatur ansvarlig institutt (leder)

UNIVERSITETET I BERGEN
Det medisinsk-odontologiske fakultet

Senter for internasjonal helse
Institutt for kirurgiske fag
Institutt for indremedisin
Institutt for klinisk medisin
Institutt for biomedisin
Gades institutt
Institutt for klinisk odontologi
Institutt for samfunnsmedisinske fag

Referanse	Dato
2012/7388-TOOL	26.06.2012

Oppfølging av forskerskoleevaluering ved Det medisinsk-odontologiske fakultet

Som en oppfølging av forskerskoleevalueringen som Universitetet i Bergen gjorde i 2011 (Ephortesak 2010/13280), vedtok Forskningsutvalget ved Det medisinsk-odontologiske fakultet i sak 48/11 å gjennomføre en lokal evaluering av sin forskerskoleordning (Ephortesak 2011/12131), som skulle være ferdigstilt innen utgangen av mai 2012.

Arbeidsgruppen har nå levert sin rapport (se journalpost 1). Denne rapporten vil bli lagt fram for Programutvalg for forskerutdanning, Forskningsutvalget og Fakultetsstyret på høstens første møter.

Arbeidsgruppen anbefaler at alle fakultetets forskerskoler godkjennes av fakultetsstyret, og at fakultetets forskerskoler bør fortsette å være et supplement til forskerutdanningen ved fakultetet, men at forskerskoler bør forankres og drives ved instituttene. Videre anbefales det at det i løpet av høsten 2012 blir gjennomført en prosess der både eksisterende og eventuelle nye forskerskoler ved fakultetet søker om godkjenning, og der fakultetsstyret vedtar hvilke forskerskoler fakultetet skal ha i siste møte før jul, slik at forskerskolene kan fungere fra 1. januar 2013, samme dato som den nye instituttstrukturen trer i kraft.

Skisse for prosess høsten 2012

Fakultetet vil komme tilbake med endelig tidsplan for en godkjenningsprosess dersom anbefalingene i rapporten blir tatt til følge, men ønsker allerede nå at instituttene orienterer

Det medisinsk-odontologiske fakultet
Telefon 55582086
Telefaks 55589682
post@mofa.uib.no

Postadresse
Postboks 7804
5020 Bergen

Besøksadresse
Jonas Lies vei 79
Bergen

Saksbehandler
Torunn Hole Olsnes
55586673

både lederne for de eksisterende forskerskolene, og miljøer som eventuelt ønsker å starte en forskerskole om anbefalingene i arbeidsgruppens rapport. Det gjøres samtidig oppmerksom på at det i rapporten finnes et forslag til skjema for søknad om godkjenning eller videreføring av forskerskoler ved Det medisinsk-odontologiske fakultet, som arbeidsgruppen foreslår at skal benyttes for å søke om videreføring eller opprettelse av forskerskoler ved MOF.

For at fakultetsstyret skal få anledning til å behandle søknadene i desember 2012, må søknadene være fakultetet i hende i slutten av november 2012. Instituttene vil få mer informasjon om prosessen etter fakultetsstyret har fattet sitt vedtak i oktober 2012.

Vennlig hilsen

Inger Hjeldnes Senneseth
underdirektør

Torunn Hole Olsnes
seniorkonsulent

Universitetet i Bergen
Det medisinsk-odontologiske fakultet
Forskningsutvalget

	FU-sak: 25/12
Sak nr.: 2012/7388	Møte: 19.09.12

Forskerskoleordningen ved Det medisinsk-odontologiske fakultet. Oppfølging av rapport fra arbeidsgruppe

Som ledd i oppfølgingen av UiBs forskerskoleevaluering i 2011, vedtok Forskningsutvalget i FU-sak 48/11 at fakultetet skulle gjennomføre en evaluering av forskerskoleordningen ved fakultetet.

FU nedsatte en arbeidsgruppe som besto av Eyvind Rødahl, Anne Nordrehaug Åstrøm, Aurora Martinez og Robert Bjerknes. Åstrøm ble senere erstattet av Anne Isine Bolstad i forbindelse med at Åstrøm ble ny instituttleder ved IKO. Arbeidsgruppen ble bedt om å utarbeide en rapport innen utgangen av mai 2012. Den ferdige rapporten ble sendt ut til instituttene i juni 2012, med melding om at mer informasjon hvordan fakultetet ønsker å følge opp rapporten vil følge når Fakultetsstyret har behandlet den (oversendelsesbrev vedlagt).

Rapporten har vært drøftet i Programutvalget, og legges nå frem for Forskningsutvalget til drøfting. Forskningsutvalget bes også anbefale hvordan rapporten skal følges opp.

Forslag til vedtak

1. Forskningsutvalget slutter seg til hovedkonklusjonene i arbeidsgruppens rapport om forskerskoleordningen ved Det medisinsk-odontologiske fakultet.
2. Forskningsutvalget mener det er hensiktsmessig at en ny forskerskoleordning implementeres samtidig med ny instituttstruktur, og at tidsplan for godkjenning av nye og gjenoppnevning av eksisterende forskerskoler bør gjennomføres i løpet av høsten 2012.
3. Saken oversendes fakultetsstyret for endelig avgjørelse.

03.07.2012 /TOOL

Vedlegg:
Informasjonsnotat til instituttene
Rapport fra arbeidsgruppe